

Kustos Ry
Julkishallinnon palvelukumppanit

Päätäjäkysely:
**Inhouse-yhtiöiden
käytön vaikeuttaminen
lisäisi kustannuksia**

Hallitusohjelmakysely hyvinvointialue-, kaupunki- ja kuntapäätäjille

Yhteenveto vastauksista
25.10.2023

Inhouse-kyselyn yhteenvetoa

- Vastaajia **110** yksittäistä henkilöä
- Vastausprosentti **22%** (osoitteita 508)
- Taustakysymysten valossa tyypillinen vastaaja edustaa joko kunta- (27 %), hyvinvointialue- (23 %) tai kaupunkiasiakkuutta (19 %)
- Vastaajien useimmin mainitsevat palvelut ovat ICT-, talous- ja henkilöstöhallinnon, ohjelmisto- ja järjestelmäpalvelut. Viiden kärkeen mahtuvat myös puhtaanapito, pesulatoiminta ja ruokapalvelut

Kustos Ry
Julkishallinnon palvelukumppanit

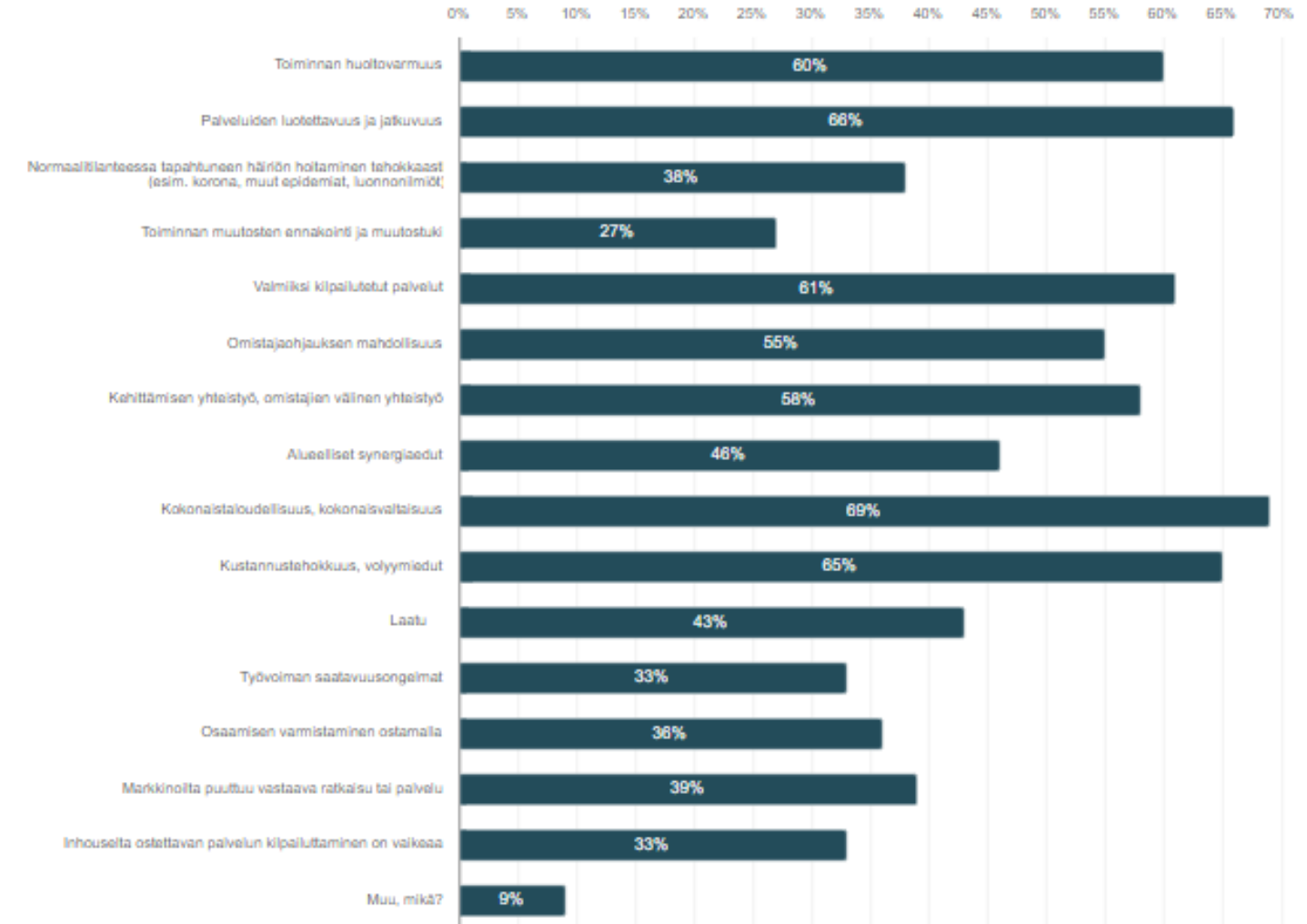
Miksi inhouse?

Suurimmat syyt inhouse-palvelun ostoon:

- Kokonaistaloudellisuus
- Kokonaisvaltaisuus
- Luotettavuus
- Jatkuvuus
- Kustannustehokkuus
- Volyymiedut

Miksi ostatte palveluita inhouse-yhtiöitä? (voit valita useampia)

Vastaajien määrä: 110, valittujen vastausten lukumäärä: 812

Kustos Ry
Julkishallinnon palvelukumppanit

2/3

**HYVINVOINTIALUE- JA KAUPUNKIVASTAAJISTA
PALAUTTAISI TOIMINNOT ITSELLE, JOS
INHOUSE-OMISTUSRAJAA NOSTETAAN**

Kustos ry:n hallitusohjelmakysely hyvinvointialue- ja kuntapäätäjille
Tehty syyskuussa 2023

1/2

**PIENKUNTAVASTAAJISTA PITÄÄ KAIKKIA
MUITA VAIHTOEHTOJA HUONONA, JOS
INHOUSE-OMISTUSRAJAA NOSTETAAN**

Kustos ry:n hallitusohjelmakysely hyvinvointialue- ja kuntapäätäjille
Tehty syyskuussa 2023

2/3

USKOO, ETTÄ HALLITUSOHJELMAN INHOUSE-KIRJAUKSET KASVATTAVAT MENOJA

Kustos ry:n hallitusohjelmakysely hyvinvointialue- ja kuntapäätäjille
Tehty syyskuussa 2023

1/10

**USKOO, ETTÄ HALLITUSOHJELMAN
INHOUSE-KIRJAUKSET
TUOVAT SÄÄSTÖJÄ**

Kustos ry:n hallitusohjelmakysely hyvinvointialue- ja kuntapäätäjille
Tehty syyskuussa 2023

Mitä arvioitte tapahtuvan kustannuksille, jos suunnitelmat toteutuvat

Vastaajaryhmä	Kustannukset nousevat	Kustannukset laskevat	En tiedä
Hyvinvointialueet (25 vastaajaa)	68%	12%	16%
Kaupungit (21 vastaajaa)	62%	9%	29%
Kunnat (30 vastaajaa)	61%	10%	23%
Muut (34 vastaajaa)	67%	-	24%

7/10

**KOROSTAA PÄÄTÖKSISSÄÄN INHOUSEN
KOKONAISTALOUDELLISUUTTA YKSITTÄISEN
HANKINTAHINNAN SIJAAN**

Kustos ry:n hallitusohjelmakysely hyvinvointialue- ja kuntapäätäjille
Tehty syyskuussa 2023

**”HALVIN EI RIITÄ.
TULEE OLLA
KOKONAISTALOUDELLISESTI
EDULLISIN MYÖS PITKÄLLÄ
TÄHTÄIMELLÄ.”**

Kustos ry:n hallitusohjelmakysely hyvinvointialue- ja kuntapäättäjille
Tehty syyskuussa 2023

**”PIENEN KUNNAN
MAHDOLLISUUDET
VUOROPUHELUUN SUURTEN
ICT-TOIMIJOIDEN KANSSA OVAT
OLEMATTOMAT.”**

Kustos ry:n hallitusohjelmakysely hyvinvointialue- ja kuntapäättäjille
Tehty syyskuussa 2023

Hyvinvointialueet

Nykyinen inhouse-toimija on ensimmäinen valintamme, koska...

- Inhouse-palveluiden käyttö perustuu kaikkien yhtiöiden osalta joko palvelun tehtäväkriittisyyteen tai markkinoiden toimimattomuuteen.
- Inhouse-yhtiöiden roolina on toimia myös hankintayksiköinä. Ne hankkivat markkinoilta tavaroita ja palveluja omistajansa tarpeiden täyttämiseksi.
- HVA:n toiminnan laajuus, toimintavarmuusvaatimus ja laatukriteerit huomioiden pitkäjänteinen yhteistyö inhouse yhtiöiden kanssa on äärimmäisen tärkeää.
- Inhouse yhtiöiden taloudellisuus ja tehokkuus on olennainen osa omistamista.
- Edellytämme kaikilta tuottajilta kokonaistaloudellisesti edullisinta hintaa. Sidosyksiköiltä ostetaan ainoastaan, jos hinta/laatu on kilpailukykyisiä. -> Asiakkaat eivät osta inhouselta, jos hinta-laatu-suhde ei ole kilpailukykyinen.
- Halvin ei riitä, tulee olla kokonaistaloudellisesti edullisin myös pitkällä tähtäimellä. Silti Inhouse yhtiön tulee olla aina myös kilpailukykyinen. Ei ole itseisarvo käyttää Inhouse yhtiötä, ellei se ole myös kannattavaa.
- Halvempaa vaihtoehtoa tuskin löytyy.
- Huoltovarmuus.

Kaupungit

Nykyinen inhouse-toimija on ensimmäinen valintamme, koska...

- Halvemman yksikköhinnan takaa löytyy yleensä selittävänä tekijänä esimerkiksi puutteellista/rajallista osaamista ja/tai palvelun keskittymistä vain bulkkituotteeseen kokonaisvaltaisten ratkaisujen ja yhteisen kehittämisen sijasta.
- Mahdollisimman alhaiseen yksikköhintaan pyrkiviltä toimijoilta puuttuu inhouse-yhtiöille tyypillinen pyrkimys edistää omistaja-asiakkaan etua ja toimia kustannustehokkaasti siten, että omistajat aidosti hyötyvät siitä.
- Pitkän aikavälin kokonaisedullisin palvelu on taloudellisesti parempi vaihtoehto, kuin hetkellinen hinnaltaan edullinen ja laadultaan kyseenalainen palvelu.
- Toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi ei kannata ainakaan pienen hintahyödyn vuoksi vaihtaa.
- Kun yksi palvelu on saatu toimimaan pitkäjänteisellä yhteistyöllä, aiheutuu turhia kustannuksia ja työtä tehdä sama uudestaan toisen toimijan kanssa. Myös kuntien viranhaltijoiden työlle pitää asettaa hinta. Samoin sille, jos tämän lainsäädännön muutoksen vuoksi ryhdytään kilpailuttamaan palveluja, joilla on jo toimiva malli. Tällöin palvelun hintaan pitää lisätä myös kilpailuttamisesta aiheutuvat kulut ja kustannukset.
- Hinta ei voi koskaan olla ainoa kokonaistaloudellisuuden kriteeri.

Kunnat

Nykyinen inhouse-toimija on ensimmäinen valintamme, koska...

- Inhouse yhtiöiden muodostuminen on johtunut siitä, ettei toimivia kuntien palveluihin erikoistuneita toimijoita ole ollut. Inhouse-yhtiöiden muodostamisella on pyritty saamaan aikaan volyymihyötyjä ja tehokkuutta.
- Pienen kunnan mahdollisuudet vuoropuheluun suurten ICT-toimijoiden kanssa ovat olemattomat.
- Todennäköisesti halvempi tuottaja tulisi kunnan ja alueen ulkopuolelta. Mutta: Vaikuttaisi negatiivisesti työllisyyteen. (Inhouseen siirtyä henkilöstösiirrolla asiakkaiden työntekijöitä. Suomalaisista kunnista, kaupungeista. Muuten HVA:ista tulee ylikansallisten toimijoiden rahoittajia, veroeurot lähtevät pois Suomesta).
- Kokonaistaloudellisuus ja pitkäjänteinen yhteistyö palveluntuottajan kanssa on aivan keskeistä. Esim. ICT:ssä ei markkinoilla ole kokonaisvaltaista kuntakentän tarvitsemaa asiantuntemusta. Kuntakentän vaatimuksen vaikkapa tietosuojan ja -turvan osalta ovat monilta osin poikkeavat.
- Markkinoilla ei ole osajia kunta-alalle.
- Pienillä kunnilla ei ole osaamista ja resursseja kilpailuttaa. Inhouse-yhtiöiden roolina on toimia myös hankintayksiköinä.

**”INHOUSE-YHTIÖIDEN PALVELUISTA
LUOPUMINEN VAATISI MITTAVIA
REKRYTOINTEJA. OSAAVIA TEKIJÖITÄ
EI RIITTÄISI LÄHESKÄÄN KAIKILLE
KUNNILLE JA HYVINVOINTIALUEILLE.”**

Kustos ry:n hallitusohjelmakysely hyvinvointialue- ja kuntapäätäjille
Tehty syyskuussa 2023

**”LUOVUTTAESSA INHOUSE YHTIÖISTÄ
HVA:N KUSTANNUKSET TULISIVAT
KASVAMAAN MERKITTÄVÄSTI – JA SITÄ
KAUTTA VALTION RAHOITUSTARVE
HVA:LLE TULISI KASVAMAAN.”**

Kustos ry:n hallitusohjelmakysely hyvinvointialue- ja kuntapäätäjille
Tehty syyskuussa 2023

**”KUNTIEN TALOUS- JA
HENKILÖSTÖPALVELUITA EI
OIKEASTI TUOTA MIKÄÄN
KAUPALLINEN
OHJELMISTOYRITYS.”**

Kustos ry:n hallitusohjelmakysely hyvinvointialue- ja kuntapäätäjille
Tehty syyskuussa 2023

**”KUSTANNUKSET NOUSEVAT JA
VALTAKUNNALLISESTI JATKOSSA
TEHDÄÄN HIRVITTÄVÄ MÄÄRÄ
TURHAA TYÖTÄ, JOS INHOUSE-
RAJOITUKSET TOTEUTUVAT.”**

Kustos ry:n hallitusohjelmakysely hyvinvointialue- ja kuntapäättäjille
Tehty syyskuussa 2023

**”INHOUSI MAHDOLLISTAVAT
ERIKOISOSAAMISEN
HYÖDYNTÄMISEN YHTEISESTI ERI
JULKISYHTEISÖJEN KESKEN ILMAN, ETTÄ
JOKAISEN ON PALKATTAVA OMAT
ASiantuntijat.”**

Kustos ry:n hallitusohjelmakysely hyvinvointialue- ja kuntapäätäjille
Tehty syyskuussa 2023

**”PIENET KUNNAT JÄÄVÄT
KILPAILUTUKSISSA JALKOIHIN,
KOSKA VOLYYMIT EIVÄT
KIINNOSTA MARKKINOILLA
TOIMIVIA.”**

Kustos ry:n hallitusohjelmakysely hyvinvointialue- ja kuntapäättäjäille
Tehty syyskuussa 2023

**”INHOUSEN PITÄÄ JO NYT OLLA
YHTÄ KUSTANNUSTEHOKAS JA
LAADUKAS KUIN
MARKKINATOIMIJA.”**

Kustos ry:n hallitusohjelmakysely hyvinvointialue- ja kuntapäätäjille
Tehty syyskuussa 2023

Muuta inhouse-palautetta (Hyvinvointialueet)

- Lähtökohtana inhouse-yhtiö toiminnalle tulee olla asiakkaiden jatkeena toimiminen.
- Jos markkinoilla on jo vastaavaa palvelutuotantoa kokonaisuuden kannalta edullisemmin, haemme sen jo nyt markkinoilta emmekä inhouse-yhtiöiltä.
- Osa inhouse-yhtiöistä on kasvanut niin suuriksi, ettei asiakasohjaus toimi kunnolla.
- Inhouse-yhtiöiden tulisi keskittyä olemaan palveluintegraattoreita oman tuotannon sijaan.
- Hyvinvointialueiden talouspaineet ovat tällä hetkellä valtavat. Kaikki taloudellinen hyöty pitäisi pystyä ulosmittaamaan inhouse-yhtiöiden palveluintegraatiosta.
- Inhousen pitää jo nyt olla yhtä kustannustehokas ja laadukas kuin markkinatoimija. Se on sen olemassaolon oikeutus.
- Julkisissa hankinnoissa on aitoa potentiaalia säästöihin ja tehostamiseen.

Muuta inhouse-palautetta (Kaupungit)

- Mikäli palvelu löytyy laadukkaasti ja edullisemmin, olemme valmiita hankkimaan markkinoilta. Huomioitava on kuitenkin huolto- ja toimitusvarmuuteen liittyvät asiat.
- Suurena asiakkaana vaadimme markkinatoimijalta kumppanuutta.
- Kaupunki käyttää veronmaksajien omistamia rahoja, jolloin ne on käytettävä mahdollisimman kustannustehokkaasti.
- Talouden kestävyys kannalta on hankittava kokonaistaloudellisesti edullisinta palvelua.

Muuta inhouse-palautetta (Kunnat)

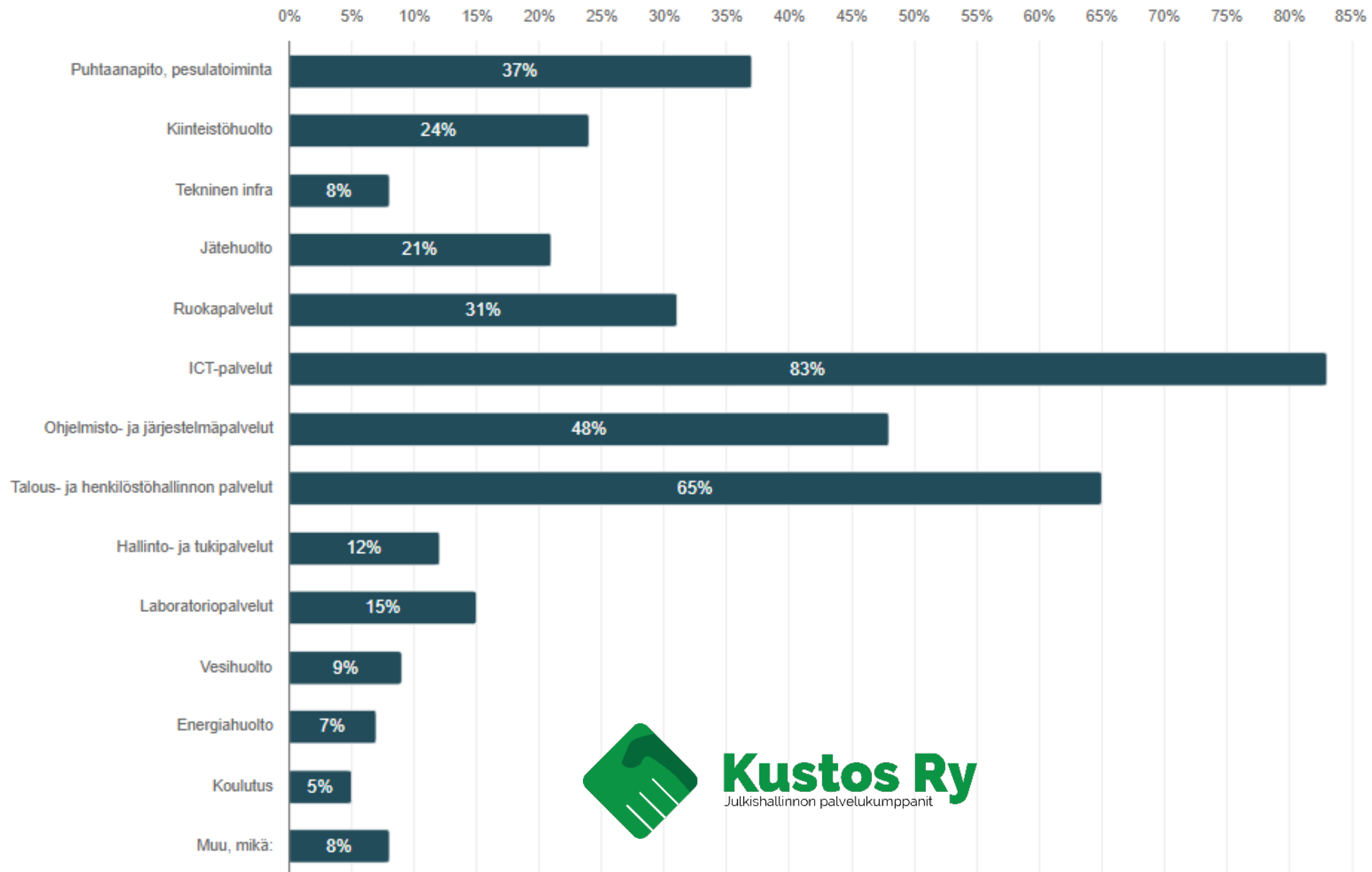
- Inhouse-toimijaa ei ole nytkään tarpeen priorisoida. Hankimme palvelut joltain muualta toimijalta kuin inhouse-kumppanilta, kun se on merkittävästi edullisempaa.
- Vaatimustasomme inhouselle on korkea. Jos palvelun laatu tai hinta eivät kestä vertailua, valitsemme markkinatoimijan.
- Nykytilanteessakin asiakkaat voivat valita halutessaan toisin. Inhousen asiakkaaksi ei ole pakkoa tulla.

KYSELYN TAUSTATIETOJA

Kustos ry:n hallitusohjelmakysely hyvinvointialue- ja kuntapäätäjille
Tehty syyskuussa 2023

Taustatiedot: mitä palveluita ostat inhouse-yhtiöiltä? Voit valita useita.

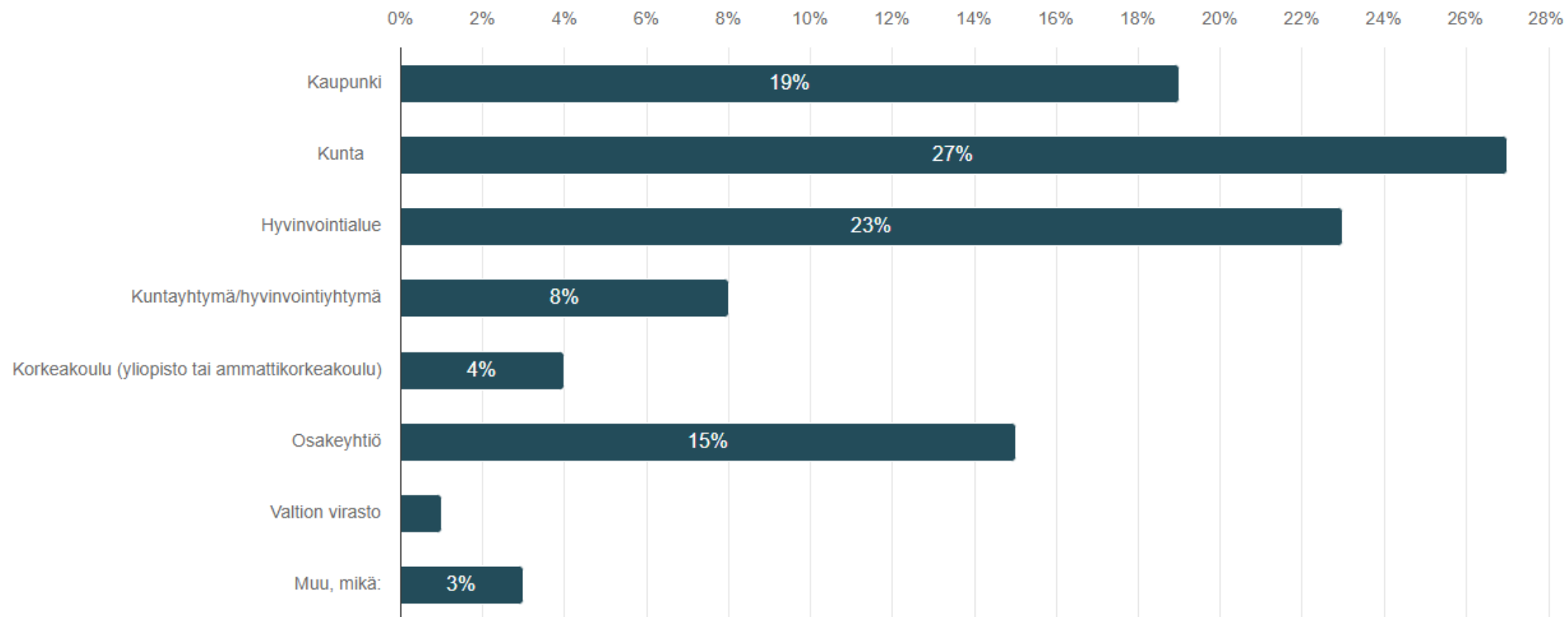
Vastaajien määrä: 110, valittujen vastausten lukumäärä: 411

Kustos Ry
Julkishallinnon palvelukumppanit

Taustakysymykset: omistajan organisaatiomuoto

Vastaajien määrä: 110

Kustos Ry
Julkishallinnon palvelukumppanit

JOHTOPÄÄTÖKSET

Kustos ry:n hallitusohjelmakysely hyvinvointialue- ja kuntapäätäjille
Tehty syyskuussa 2023

Johtopäätökset

- Väite inhouse-yhtiöiden korvaamisesta säästönä on perätön: Säästöjä ei tulisi.
- Inhousen pitää jo nyt olla yhtä kustannustehokas ja laadukas kuin markkintatoimija.
- Tilanteessa, jossa inhouse ei menesty kilpailussa, pienetkin kunnat hakevat tämän palvelun vapailta markkinoilta – eli markkinat toimivat.
- Inhouse-yhtiöiden palveluista luopuminen vaatisi myös mittavia rekrytointeja. osaavia tekijöitä ei riittäisi läheskään kaikille kunnille ja hyvinvointialueille.
- Pienen kunnan mahdollisuudet vuoropuheluun suurten ICT-toimijoiden kanssa ovat olemattomat.
- HVA:t, kunnat ja kaupungit tarvitsevat inhousea erityisesti yhteishankintojen palveluintergaattoriksi ja kilpailuttajaksi.
- Hyvin useassa tilanteessa inhousen järjestämän kilpailutuksen voittaja tulee vapailta markkinoilta.

KIITOS

Kustos Ry
Julkishallinnon palvelukumppanit